

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. <i>Kéziratok nem adhatók vissza.</i>	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolós szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyiltér soronként 50 kr. Többesziros hirdetéseknek engedmény
---	---	---	---	--

A néppárt revíziót követel!!

Két program.

(?) A »Fejérmegyei Napló« programjának Közzététele után célunk volt ezen program egyes pontjait és alapelveit egymásután bővebben kifejteni és elvbarátainkat arra felkérni, hogy ezen program alapján ők is szóljanak hozzá egy végleges néppárti program megállapításához. Azonban mielőtt ezt tennők, foglalkoznunk kell egy mások néppárti programmal, mely mint a »Magyar Állam«, »Magyar Néplap« és a »Krisztán« szerkesztőségeinek programjavaslata a »M. Á.« szombati számában jelent meg s a melynek főbb pontjait már közöltük. Élénken sajnáljuk, hogy ez a programjavaslat vezéreink hozzájárulása nélkül készült, mert ez a körülmény azon — bár gyenge — fegyvert adhatja ellenfeleink kezébe, hogy a néppárt, alig hogy proklamálták, már is ketté szakadt. Mindazon által nem habozunk kijelenteni, hogy az e programban lefektetett elvek teljesen azonosak azokkal, melyeket a »Fejérmegyei Napló« programja is felölel — két kivétellel.

Főlélegesen tartjuk annak a kimutatását, hogy a két program miben egyezik össze s ezért itt inkább azon kérdéssel akarunk foglalkozni: miben *különbözik* a két program egymástól?

A »M. Á.«-ban közölt program első pontja, mely a választási reformról szól, többek közt azt mondja, hogy minden az országgyűlés által megszavazott törvényjavaslat a szen-

tesítés előtt *népszavazás* alá bocsátassák.

Mi ezt a népszavazást teljesen fölszíegesen és hiábavalónak tartjuk. Mit is akarunk mi néppártiak a választási reformmal elérni? Azt, hogy a választási cenzus leszállítása s ennélfogva a választók számának szaporítása, a választó kerületek méltányosabb beosztása és a vesztegetések és presszió kiküszöbölése által a *nép* tiszta, hamisítatlan akarata jusson érvényre a képviselőházban. Ez persze nem történhetik mátol holnapra. Még sok víz fog befolyjni a Dunán, míg a néppártnak döntő befolyása, lesz törvényhozásunkra. De mi hisszük és reméljük, hogy idővel az lesz a kath. néppárt a magyar parlamentben, ami ma a kath. centrum a német birodalmi gyűlésen. Ha pedig döntő szerepe lesz a néppártnak parlamenti életünkben, akkor világos dolog, hogy csak a *nép* által választott és a *nép* javát akaró *néppárt* szavazásától fognak üggni atörvényjavaslatok. Ha tehát a *nép-akarata* ilyenformán már is kifejezésre jut a parlamentben, minek akkor a szentesítés előtti népszavazás? Ez csak hátráltatná a törvényhozás menetét, sőt többet mondunk, tárt ajtót nyitna a folytonos pártvillongásoknak, korteskedések és ismét divatba hozná a vesztegetéseket. Kérjük tehát a jó ügy érdekében a »M. Á.« programjának szerzőit, álljanak el ettől a fölszíeges népszavazástól.

Második és utolsó kifogásunk, melyet a »M. Á.« programja ellen emelünk, az, hogy ez a program, szándékosan-e vagy sem, azt itt nem akarjuk kutatni, teljesen figyelmen kívül hagyta a *közjogi kérdést*. Igaz ugyan, hogy az egyházpolitika által teremtett helyzet következtében már nem úgy ítéljük meg a még létező és már alakuló pártokat, hogy a 67-es vagy 48-as alapon állanak-e,

hanem a szerint, vajjon liberálisok vagy antiliberálisok-e. A liberálisok keresztül akarják vinni az egyházpolitikát, az antiliberálisok nem akarják keresztül vinni. Ez képezi ma a pártok tulajdoképeni alapját. *De mi lesz, ha ez az alap megszűnik?* Mi lesz, ha sikerül a liberálisoknak úgy keresztülvinni az egyházpolitikát, hogy az ellen alkotmányos módon tenni már nem lehet? Nem hisszük ugyan, hogy ez a lehetőség beállna s ezért kérjük: *mi lesz, ha nekünk néppártiaknak sikerül az egyházpolitikát teljesen kiküszöbölni?* Ha mi ma azt mondjuk, hogy a néppárt létjogosultsága csakis az egyházpolitika kiküszöbölésében áll, akkor az egyházpolitika kiküszöbölésével megszűnnék a néppárt létalapja is. Szükséges tehát, hogy a néppárt olyan alapra álljon s ezen építse fel programját, a mely alap nem efemer jellegű és nem esetleg csak néhány esztendőre szól, hanem a mely alap hazánk multjában, politikai és jogi fejlődésében gyökerezik. *Ez az alap pedig csak közjogi alap lehet.* Csak ez az alap lehet szilárd, csak ez biztosíthatja egy párt fennállását, csak ez adhatja meg egy pártnak a *kormányképességet*.

A »Fejérmegyei Napló« programjának közjogi alapja a kiegyezés. Minő közjogi alapon áll a »M. Á.« programja? Egyébiránt béke velünk!

Gal a „Katholikus Autonomiá“-ról

A biztos tudomásunk szerint a m. kir. vallásügyi miniszterium által patronizált »Katholikus Autonomia« dec. 13-iki számában lelkes vezéreiket irt azon alkalomból, hogy az egyházpolitikai törvényjavaslatok keresztülhajtott első részlete királyi szentesítést nyert. A mily lelkesedéssel profanálja a híres egyházi jelszót: »Roma locuta causa finita« még feltesszük, hogy fiókjában már kész az a lelkes vezérek is, melylyel épen oly hithű lelkesedéssel fogja védelmezni a főrendi tortura alá kerülendő

s talán az ő óhaja szerint szintén szentesítés alá kerülő javaslatokat is. Legalább vezérelőknek egész tenorja arra vall, hogy erre képes, mert rá a bevégzett tények retentives megnyugtató erővel hatnak s most már többé gondolnunk sem szabad arra, hogy a kath. egyház Romája másként és lelkiismeretünket kötelezőleg szólott, s hogy a kath. érdekeket igazán szívón viselőnek a bevégzett tények hatalma előtt sem szabad meghajolni. Vagy mit jelenítenek azon szavak, melyeket a kath. érdekek védelmét homlokára író költőnyöből a leggyávább rezignációval, s a nemudom micsoda oldalról gyújtott lelkesedéssel olvasunk: „A mely törvényt az apostoli király az ő leggyengédebb katolikus lelkiismeretével maga által is megtartandónak vall, abban a magyar haza minden katolikusa megnyug odhatik és kell, hogy megnyugodjék.”

A cikkirő nagyon rosszul tette, hogy ritkított betűkkel szedette a sorokat. Így nagyon kiüt a szeg a zsákból. Kiténik ezekből, hogy mily kiáltó ellentét van az igazi kath. elvek alapján álló lelkiismeret és a cikkirő felfogása között. Mi katolikusok a királyi szentesítésben a főnálló viszonyok között láthatunk alkotmányos tény, de lelkiünknek megnyugását csak az egyház Romájának utasításában találjuk föl. Tudjuk, hogy a szentesítés által a javaslat törvényerőre jutott, de lelkiismeretünk által rossznak és az egyház által kárhozott-nak itéli a törvényt, mint emberi törvényt visszavonhatatlannak nem tartjuk s nem fogunk megszűnni minden törvényes eszközt megragadni, hogy vagy megszüntetését keresztül vigyük, vagy szent vallásunk dogmáinak mind nagyobbá tételét követeljük. Mert a szentesítés ténye által nem szűnt meg az egyház dogmáival ellentétben állani s nekünk kell bátorságunknak lenni megengedett módon védeni, amit a „Kath. Autonomia” föléd.

Nem kis cinizmus rejlik a „Kath. Autonomia” azon nyilatkozatában sem, mely szeript „a királyi szentesítés nemcsak politikai aktus, hanem a legkegyelmesebb biza-

lom nyilvánulása a magyar kath. papság hivatásadata, tapintatossága és passzorális prudenciája iránt.” Nagyon okosnak kell e nyilatkozatnak lenni, mert szintén ritkított betűkkel van kisedve. Tehát tulajdonképen Wekerle és Szilágyi a kath. papság hivatásadata iránti bizalomból terjesztették a javaslatokat az alkotmányos tényezők elé s a püspöki kar nagyon rövidlátó volt, hogy a magas kormány bizalmát és rendkívüli előzékenységét nem vette észre, midőn a szentesítésköről levesszi a házassági bíráskodás terhét s az egyházkormányzatot is megkönnyíti és mégis egyházas meggyőződésnek minden erejét, tudásának minden hatalmát kifejti, hogy ezen javaslatok törvényerőre jutását megakadályozza, holott pedig talán udvariasságból köszönetet kellett volna mondania, hogy a királyi szentesítés által ily magas bizalomra méltónak találta a katolikus papságot.

Ha a „Kath. Autonomia” ily könnyedén bele tud nyugodni a bevégzett tényekbe, ám tegye; de ne kívánja ugyanazt azoktól a szerény papoktól, kiket előfizetőkül fogdosni remél, mert higgye meg, azoknál sajog a seb, melyet lelkiismeretükön ütöttek, s ha nem is szándékuk igazni törvényt ellen azon módon, melylyel a javaslatok támadtak, nem fognak megszűnni jobb állapotokat teremteni. A kath. papság az alkotmányos érzelme, hű volt mindezen királyához, hű volt hazájához, tisztelője minden törvénynek, mely lelkiismeretével nem ellenkezett. Az elkeresztelési kérdésben, mely láthatólag csekélyebb ügy, de mégis dogma körül forgott, előggé megmutatta, hogy van érzéke és meggyőződése egyháza iránt is; de valószínű és hazafias kötelességgel össze tudja egyeztetni, mikor ezek homlokegyenest nem ellenkeznek. A „Kath. Autonomia”-hoz e tekintetben alig tartja szükségesnek akár tanácsért, akár lelkesedésért fordulni a kath. papság, sőt bocsánatot kér, ha e javaslatot megfejezi ki olyan autonomia iránt, melynek szolgálatában a „Kath. Autonomia” áll. Ne fáradjon a „Kath. Autonomia” megnyugtatósnak ügyében oly érvekkel,

melyek egyházi érzésünk elaltatására épen nem alkalmasak. Mi férfias lélekkel fogadunk a szentesítés tényét, távol állunk a kétségbeeséstől és a történelmi és tapasztalataink tanúsága alapján gyáva resignációnak magunkat át nem adhatjuk; küzdeni fogunk a megmenthetőkért s olyan illuziót fogunk megfogadhatunk el, melylyel a cikkirő nem fogadhatunk el, melylyel a cikkirő ámitja magát, s ha lehet olvasóit: „a jövő meg fogja mutatni, hogy ezek az oly aggályosoknak (csak!) látszó (?) egyházpolitikai törvények nem az egyház romlását (igaz, mert irva van nec portae inferi), sem a vallásos érzés hanyatlását (Francia és Olaszország!) hanem szent hitünk fellendülését (hol?) az egyházi jellem megújulását, és a papság közisztoletének újabb, feléledését írják majd egyházunk történetének lapjaira!”

Ugyan! És ezt katolikus lap írja? Si hoc in viridi, quid in arido?

O. O.

BELFÖLD

— **A helyzet.** A szabadelvű párt a múlt héten megbizta Berzeviczy Albertot, hogy újévkor üdvözlő beszédet intézzen Wekerle Sándor miniszterelnök-höz. A mint a dolgok ma állanak, Wekerle Sándor újévkor fel fogja venni a „néhai miniszterelnök” nevét. A szentesítés ténye nem csillapította le a felizgatott kedélyeket, hanem ellenkezőleg országszerte még serényebb szervezkedésre buzdította a katolikusokat és az uralkodóházhoz közel álló körökben is nagy nyugtalanságot keltett a szentesítés. A kabinet helyzete, — illetve a válság ma ép olyan nyugtalanító, mint volt már két héttel ezelőtt is. A király nem jön e hó 20-án Budapestre, hanem a helyett e napon Wekerle Bécsbe utazik és a felhivatalos lapok eddig még nem cáfolták

TÁRCA.

Lenni, vagy nem lenni.

— Szerény elmesuttatás. —
Írta: *Grámó.*

Van az ember testében egy darabka rész, mely anatómiai szempontból véve a legesodálatosabb. A világ kezdetétől fogva mostanig, sőt még ezután is ez fog okozni legtöbb bajt. Ez magasztal és gyaláz, fölémel az égig és lesújt a poklokig, — életet és halált ad, üt, vág, mint a kétélű kard, melynek az a rossz tulajdonsága van, hogy egyik éle néha önmaga ellen fordul. Ez örök mozdonya minden cselekedeteinknek, mely nélkül nem élhetünk s mely miatt egész életünkben legtöbbször fáj a fejünk. Ez játszik zsarnoki szerepet a házasságban, közvéleményben és az egész társadalomban. Ez mutatja, hogy ősapáink, ha nem is jártak fantázia frakkban, de nem is ugráltak a fákon makk és mogyoróért, ha en table-do-te früstökölni akartak! Ez mutatja, hogy van bennünk isteni szikra s ez alacsonyit le bennünket az állatokhoz. Ha ez valakit egyszer bemoeskol, nincs az a drága peesztisztító szappan, avagy jóminőségű benzín, melylyel az ember lemossa magáról. Van nekünk ficamodott elméjük, kik azt mondják, hogy vérről lehet mosni; törvény utján ottól száz forintig — már az embernek minősége szerint — sokkal jobban megteszi azt a szolgálatot.

Éme esodálatos darabka részrehajlandóságunknak: a nyelv.

Be sok ellenséget szerzett ez nekünk! Beszélj a hölgyek társaságában, mondd el hibáikat (más szóval: mondd igazat) és az egész hölgyvilág gyűlölni fog téged. Mondd azt, (pedig erről sokszor megkérdésnek) hogy a valódi szerelem néma is, siket

is, vak is, sánta is, — rögtön azt fogják mondani: kegyed még bárdolatlan is, barázdalilegető is, meg szellemes is, mint a gimpli. (Ez t. i. egy madár — jelképe a bölcseségnek — a kire azt mondják gimpli, az elmélet jobb hazát keresni, hol ilatosabb a mező, olesőbb a buza és tartósabb a fejelés csizma.)

Pedig igazat mondtál.

A valódi szerelem néma; a költő is azt mondja: nem érez az, ki érez szavakkal mondhatót; azután siket, mert ritkán hallja meg a jó tanácsot; azután sánta; innen van, hogy legtöbbször botlik; vak is, mert kerüli a napfényt, keresi a holdvilágot.

De térjünk a tárgyra.

Lenni és nem lenni!

Nincs nyelv, mely e rövidke szók mély bölcseségét ki tudná fejteni. Hamlet sem tudta, pedig neki is volt nyelve.

Hanem azért ne tessék hinni, csak ál-bölesek mondják ezt.

A nyelv sok mindent ki tud fejteni (lásd följjebb) — csupán azt ne tudná, hogy legyünk-e, vagy ne legyünk?

Tehát lenni és nem lenni! . . .

A férfiak legyenek olyanok, mint a kávévirág. — finomak és elegánsak — de mégse legyenek olyanok, mint a kávévirág, mely azt jelenti a virágyelv szerint: Isten veled! nem egy hamar látjuk egymást! Itt vagyok az adóskörtönében. A férfiak legyenek olyanok, mint az óra, haladjanak az idővel; de még se legyenek olyanok, mint az óra, melyet oly könnyen lehet felhuzni. Legyenek olyanok, mint a borvirág, tele tüzzel és erővel; de mégse legyenek olyanok, mint a borvirág, mely azt jelenti: Ha én borvirág lenne, én Noé lennék, ha én Noé lenne, én bárka lennék; ha én bárka lenne, én vízőzön lennék; ha

én vízőzön lenne, én benne stockfish lennék; A férfiak legyenek olyanok, mint a rozskalász, nagybajsznak, azaz férfiasnak, de még se legyenek olyanok, mint a rozskalász, melyet minden paraszt akkor csépel el, mikor neki tetszik.

Az asszonyok olyanok lesznek, mint a méh — munkások, takarékosak; de azért mégse legyenek olyanok, mert nekik nem szabad virágról-virágra repkedni. Legyenek inkább olyanok, mint a festő — ki családi életét mindig szép színekkel csetelje — de mégse legyenek festők, mert könnyen az arcfestést fogják gyakorolni. Legyenek olyanok, mint a hal — esendések, halgatagok; de mégse legyenek olyanok, mint a hal — mert az nagyon könnyen horgára kerül. Legyenek olyanok, mint a csiga, oly háziasak — de mégse, nekik nem szabad olyanoknak lenniük, mint a csiga, mely folyvást a s z a r v a k k a l bibelődik. Legyenek olyanok, mint a rákok, melyek az R. nélküli hónapokban kiválólag jók — de mégse legyenek a rákhoz hasonlók, mert nekik a többi hónapokban is jóknak kell lenni. Legyenek olyanok mint egy emlékkönyv, csupán egyhez hívek — és mégse mind egy emlékkönyv, mely annyi emléklapot foglal magában. Legyenek olyanok, mint az igazság, mely soha nem változik és mégse legyenek olyanok, mert az igazság vak. Legyenek olyanok mint a mérleg, biztosak, és mégse legyenek olyanok, mert a mérleg nyelve mindig hegyes szokott lenni. Az asszonyok legyenek olyanok mint a férfiak — méltóságjeltesek; de mégse legyenek olyanok mint a férfiak, legyenek csak nőiesek.

Az özvegyek legyenek olyanok, mint a nebánsvirág — de mégse, ne legyenek olyanok, mert ez azt jelenti: ugy látom kegyed férjemet esábitgatja. Ugy vigyázzon

még azon hirt, hogy a miniszterelnök ez alkalommal be fogja adni lemondását és hogy a király el fogja fogadni. A miniszterelnökséget és a belügytitkárat valószínűleg Bánffy Dezső báró veszi át, kinek utódjával a képviselőház elnöki székére Darrányi Ignácot jelölte a szabadelvű párt. Szilágyi és Hieronymi mindenesetre Wekerlével együtt hagyják el a kormányt. A kath. néppárt, mint fővárosi tudósítónk jelenti, nagy feltűnést keltett politikai körökben és még a szabadelvűek is bevallják, hogy ezen programnak már őszinteségénél fogva is nagy hódítóereje van.

Programunk és a sajtó. Szombaton közölt néppárti programunkról eddig két kath. lap nyilatkozik. A „Dunántúli Hírlap” egész terjedelmében közli a programot és hozzáteszi, hogy ehhez mindenben hozzájárul, de azt óhajtja, hogy a néppárt programja a párt által és annak vezetői által aláírva is elláttassék. — A bécsi „Vaterland” egész terjedelmében közli a programot és hosszabb kommentárt fűz hozzá, melyből a következőket vesszük át:

„E programból minden loyális, államfenntartó és nem egyházellenes parlamenti faktor látja, mily „veszedelmes” lesz a kath. néppárt és mily nagy ellensége lesz a többi felekezeteknek és a nemzetiségeknek. Az elfogulatlanok persze inkább azt fogják mondani, hogy *ilyen párt nagyon is sokáig hiányzott a közéletben és a törvényhozásban*.”

Saját programjáról így ír a „M. Á.” „A mi programtervezetünknek célja, hogy olaszlassa a homályosságot minden irányban. Hogy a dinasztia és az alkotmány hívei lássák, hogy mi sem a trón, sem az alkotmány ellenségei nem vagyunk. Mert úgy áll ám a dolog, hogy a néppárttól felfelé azt hazudják, hogy az a dinasztia ellen irányulna, lefelé pedig azzal ábrítanak, hogy a néppárt még az alkotmányt is el akarná törölni.”

Passzív ellenállás. A „Conservative Correspondenz” legutóbbi számában

magára, hogy kikaparom a szemeit. Kaparj kurta, neked is lesz, (lásd: Illendőségtag Kotlik Zirzabbellától.) Az özvegyok legyenek inkább hasonlók a georginához, mely oly szépen fest a esokorban — de ne, georginához se legyenek hasonlóak, mert ez azt jelenti: Ime itt küldöm vissza emlékfürtjeit; küldje ön is vissza semnekjaimat összesen 47 pengő árut.

A lányok legyenek olyanok mint a virágok kedvesek, tiszták; de azért mégse legyenek virágok, mert nekik illik a pillangókat elriasztani maguktól. Legyenek olyanok mint a hold — ábrándosak; de mégse... ne legyenek olyanok, mint a hold, mert az naponkint letér rendes utjáról. Legyenek olyanok, mint a hirtel — telve tanulságos vezérelkekkel; oh ne, világért se legyenek olyanok, mint a hirtel, melyet penumeráció után kézre-kézre szokunk adni. Legyenek inkább olyanok, mint a vízhang mely vissza sóhajtja gyengéd érzelmeiket — de mégse, vízhang se legyenek, mert akkor mindig övéké az utolsó szó — ez pedig kiállhatatlan. Inkább legyenek olyanok, mint a „Fejérmegyei Napló” — szilárd elvűek, komolyak; de ne, az ég ro ne! — csak olyanok ne legyenek, mint a „Napló” mely igen gyakran tele szokott lenni sajtóhibákkal. Legyenek inkább olyanok, mint a jó kalendárium, mely nélkülözhetetlen a bennfoglalt sok ismeretek miatt; de mégse legyenek, még jó kalendárium se, — mert ezt minden esztendőben másikat szoktunk venni. Legyenek királyi rózsák kedvesek, pompával díszlők; de ne legyenek azért rózsák, mert ezt minden szabólegény gombukába tűzheti. A lányok legyenek csak olyanok, mint a lilium — hófehérek; így legszebbek — de milyenek legyenek hát akkor a szerencsés lányok?!

Jaj ismét előtűnik áll a kérdés: Lenni vagy nem lenni?!

arról ekkor, hogy a katolikusok már gyakran voltak olyan helyzetben, hogy némely állami törvénnyel szemben *passzív ellenállást* kellett tanúsítaniok és hogy ezt híres jogtudósok (Mohl Bluntschli) is helyeselték és a jelen magyar viszonyokról ezeket írja:

Ha megértjük a magyar egyházpolitikai törvényhozás fejlődését, úgy most a kulturharc törvények szentesítése dacára a magyarországi katolikusok célja az, mit Zichy Nándor gróf e szavakkal fejezett ki: „Minden alkotmányos eszközt meg kell ragadnunk, hogy megvédjük a mi a magunké, a mit még a királyok sem vehetnek el tőlünk: hitünket, lelkiismeretünk szabadságát.”

A koronaér-választás miatt szerdára halasztott püspöki konferenciáról ezeket írja „Conserv. Corr”:

„A magyar püspöki kar a kulturharc törvények elvi visszautasításától el nem térhet. Feladata most már a *passzív ellenállás szervezése*.”

Uj igazságügyi miniszter. A liberális „Politikai Hotiszemle” legutóbbi száma szerint Szilágyi Dezső lemondása esetében Oberbhall Adolf, a Kassai ítélő tábla elnöke lesz az utódja, ki állítólag már ki is jelentette, hogy az igazságügyi tárcát elvállalja.

Kath. gyűlés Árvamegyében.

A Felvidék serényen folytatja a kath. szervezkedést s ezzel utánzásra méltó példát nyújt az egész országnak. Az árvamegyei katolikusok a napokban a vármegye székhelyén, Alsó-Kubinán, gyűlést tartottak. A gyűlésen Zmeskáll Zoltán lestinai nagybirtokos elnököl és a vármegye katolikusai igen nagy számban voltak jelen. Az elnök első sorban a jelen voltak nagy lelkesedése között tiltakozott a katolikusok vallási érzelmeit sértő egyházpolitikai törvények ellen: majd a katolikus kör alakítását indítványozta, mely indítványt a gyűlés egyhangulag elfogadta. A kör székhelyül Thurdoszin községet jelölték meg és védnökül az elnök indítványára egyhangulag Szmeccsányi Pál szécsi püspököt kiáltották ki. Ezután üdvözlő táviratokat küldöttek még a gyűlésből Zichy Nándor grófnak és a katolikus ügynek még néhány más vezéréhez.

Uj kath. kör. A bácsamegyei Német-Militicsről jelentik, hogy ott egy kath. kör iránt megindult a kérszülődés.

Atzél Béla báró, bodajki képviselő levelet intézett Horánszky Nándorhoz, a nemzeti párt elnökéhez, melyben kijelenti, hogy belép a nemzeti pártba.

Lemondott főispán. Radó Kálmán vasmegeyi főispán állásáról lemondott.

KÜLFÖLD.

Ausztria. Plener pénzügyminiszter a birodalmi ülés szombati ülésén nagy beszédet mondott, melyben azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy koalíció a választási reformot még a jelen ülészakban keresztül fogja vinni. Egyszermind megelégedéssel konstatalta a miniszter, hogy az ország összes nemzetiségeit bizonyos konzervatív vonás hatja át.

Németország. A német birodalmi gyűlés 168 szavazattal 58 ellen elvetette azt az indítványt, melyvel Liebknecht szocialista képviselőt császársértés miatt kiadatni óhajtották. Liebknecht tudvalevőleg nem állott fel, mikor a császárt éltették.

Telefon-jelentések.

A képviselőház ülése.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) Az ülés elején Bánffy Dezső br. elnök bemutatja a horvát tartománygyűlés átiratát, mely szerint az elhunyt Horich helyébe Josipovich Lajos kúldott a magyar képviselőházba.

Ezután harmadik olvasásban is elfogadta a ház a több vicinális vasutról szóló jelentéseket.

Következik a földmivélségi költségvetési vita folytatása.

Póchy Tamás csak röviden foglalja a földmivélségi miniszter beszédével. A miniszter az intenzív gazdálkodást ajánlotta. Ez szép tanács, de ezt a gazdák már a miniszter előtt is tudták. Az idő most nem alkalmas intenzív gazdálkodásra, mert a pénz kevés, a jövedelmek csökkennek, az adók pedig folyton emelkednek.

Wekerle megígérte a román boeatálnak a minimumra való leszállítását, de nem teljesítette ígértét.

Nem helyesli a tarifa-politikát valamint a kereskedelmi politikát sem, melyben Magyarország jelenleg csak üzszaly hordozója a külföldi kereskedelemnek. Nem fogadja el a költségvetést hanem esatlakozik Ivánka Oszkár határozati javaslatához.

Következnek a záró beszédek Bernáth Dezső elől a záró beszédétől.

Ivánka Oszkár sajnálja, hogy sem a miniszter, sem az államtitkár nem reflektáltak az ellenzéki beszédekre. A miniszter azért hallgat mert képtelen védekezni, nem mor védekezni és gögös.

Nincs meglegedve a miniszter programjával. Polemicizál Miklós Ödön államtitkárrel is és elfogadásra ajánlja határozati javaslatát.

Tiszta István személyes kérdésben szólalván fel.

Gajári Ödön előadó röviden elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Aponyi Albert gr., Póchy Tamás és Polonyi Géza személyes kérdésekben szólalnak fel és kijelentik, hogy Gajári olyanokat imprutál nekik, a miket sohasem mondtottak.

Festeticseh Andor gr. miniszter védolmezi az ő politikáját.

Ivánka Oszkár fölcéertett szavait igazítja helyre, mire

A ház a földmivélségi költségvetést nagy többséggel elfogadja. Elveteti a Papp Elek határozati javaslatát, Bernáth Dezsőt ellenben elfogadja.

Ivánka Oszkárnak az ürlés engedély korlátozására vonatkozó határozati javaslatát a ház névszerinti szavazás után 202 szóval 140 ellenében elveti.

A főrendiház ülése.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) Szilágyi József elnök 11 órakor megnyitván az ülést, részvételt fejezi ki Ill. Sándor ear halála fölött. A ház részvétle jegyzőkönyvbe iktattattott.

A napirend előtt Rudnyánszky József br. felszólal és védi álláspontját azon támadásokkal szemben, melyek ellene a képviselőházban Perezel Dezső intézett.

Andrássy Aladár gr. nem tartja helyesnek e felszólalást.

Zichy Nándor gr. méltányosnak tartja, hogy Rudnyánszky br. itt védekezzék, mert azt csak e házban teheti.

A ház többsége nem engedi meg Rudnyánszky br.-nak a szót.

Néhány kisebb javaslat elfogadása után következik az indenmity-vita.

Zichy Nándor gr. nem lát az indenmityben bizalmi kérdést. Az indenmity azért szavaztatik meg, hogy lehetővé tésésék a kormányzás. — Nem helyesli a kormány politikáját, de ma csak arra szoritkozik, hogy az indenmity megszavazza. — A többség a javaslatot megszavazza.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A képviselőház folyosóin ma a legkomolyabban beszéltek, hogy Wekerle utódja a miniszterelnökségben nem Bánffy báró, hanem — Csáky Albin gróf lesz.

Andrássy Gyula gr. miniszter ma Bécsbe utazott.

A szabadelvű párt ma este a holnapi koronaér-választása ügyében értekezletet tart.

Wekerle Sándor miniszterelnöknek tegnap nyújtotta át egy küldöttség a fővárosi diszpolgárságról szóló oklevelet. We-

kerle R á t h Károly főpolgármester beszédére azt felelte, hogy azt a diszoklevelet nem esik lovólónak (!) tekintni.

TÁVIRATOK.

Bécs, dec. 17. (Ered. táv.) Mihályi Viktor gyulafejevári gör. kath. érsek holnap leteszi a nunciaturában a tridentini hitvallást és a hivatalos esküt.

Róma, dec. 17. (Ered. táv.) P. Densa Ferenc híres csillagász és tudományos író ma a Vatikánban hirtelenül meghalt.

Róma, dec. 17. (Ered. táv.) Az olasz kamara ma elnapoltatott, azon hatás alatt, melyet a Banca Romana Crispit is kompromittáló iratainak közzététele keltett.

Városi és vidéki hírek.

— **József főherceg részvéte.** József főherceg Csáky Kálmán grófnőnek férje, az egykori honvédkerületi parancsnok halála alkalmából a következő részvétőtáviratot küldte: „Gróf Csáky Kálmánának Budapest. Teljes szívvel oszton fájdalommal és gyászolom önnel felejtethetetlen férjét, hú barátomat. Alcsuth, dec. 13. 1894. József főherceg.”

— **Klotild főhercegnő az iparművészeti kiállításán.** Klotild főhercegnő szombaton három leánya és udvarhölgye kíséretében meglátogatta Budapesten az országos iparművészeti múzeumban a karácsonyi kiállítást. A főhercegnő a látogatás előtt teljes elismerését fejezte ki Radisits Jenő igazgatónak és Pittler Kamil titkárnak.

— **Főhercegeink Kisjenőn.** József főherceg kisjenői uradalmában tegnap, vasárnap, négy-öt napra tervezett vadászatok kezdődtek. József főherceg ezuttal nem jött Kisjenőre, de László főherceg nagyobb vadásztársasággal már szombaton megérkezett Kisjenőre, hova József Ágost főherceget is várják.

— **Személyi hír.** Sárközy Aurél, komáromi főispán ma reggel városunkba érkezett.

— **Bizottsági-tag választás.** Tegnap délelőtt töltötték be a Szármuer Imre elhalálásával megüresedett városi bizottsági tag helyét. A szavazó bizottság elnöke: Felmayér Károly, alelnök: Birbauer János volt. Bizalmi férfiak voltak Gebhard Bódog, dr. Eisenbarth Károly, Rec István és Keresztes Ignác. A választási bizottság jegyzője Tóth István b. tag volt. Az elnök 9 órakor megnyitván a választási ülést, megkezdődött a szavazás. Összesen szavazott 286 bizottsági tag és pedig Pápai Nándor, a székesfejevári kereskedelmi bank igazgatójának szavaztat 150-en, dr. Ráda Lajosra 58-an, Kubik Lőrincere 31-en, Kalocsay Alánra 1, ugy szintén Csitári G. Emilre 1 tag szavazott. Így tehát Pápay Sándort tetemes szótöbbséggel választották meg bizottsági tagnak. Az eredmény felolvasása után d. u. 4 órakor a választási ülés véget ért.

— **Megyei közgyűlés.** F. hó 29-én d. e. 10 órakor megyei közgyűlés tartatik.

— **Lemondás — kinevezés.** Bauer Mátyás, az ercsi-i marharakodó vasúti állomásra kirendelt szakértő, a napokban lekötözt. Huszár Agoston alispán ezen állomásra állatszemlélő szakértőnek Schwanzer Ferenc ercsi-i okleveles állatorvost rendelte ki.

— **Sok az iskolás gyermek.** A moóriak már rég panaszkodtak, hogy iskolájuk nagyon kiesiny a tanköteles gyermekek számára képest s csak nemrég Pestetich Bennó gróf tanfelügyelői látogatása alkalmával, kérte a tanítói testület az épület renováltatását s a szükséges taneszközök beszerzését. A kormány belátta a hiányt s máris intézkedett, hogy még o tánev folyamán egy osztályllyal bővüljön az elemi iskola.

— **A csendőrség köréből.** A királyi bodzai Sönsér Nándor m. kir. csendőr

ezredesnek, a m. kir. VI. számú (Székesfejevári) csendőrkörület parancsnokának, saját kérelmére nyugállományba helyezését elrendelte s ez alkalomból neki díjmentesen a címzetes vezérőrnagyi jellegű adományozta és megparancsolta, hogy neki a legfelsőbb megelődös kifejezése tudtul adassék.

— **Az új-évi üdvözlések megváltása** tárgyában értesíti Havranek József polgármester a városi közönséget, miszerint az új-évi üdvözlések megváltására a jelen évben Mohai Lajos pénztári könyvelőnél aláírási-iv van letéve és mindazok, kik e címen városi jótékony intézeteink javára áldozatot hoznak, erről oly tartalmu igazolványt nyerendnek, mely őket minden indokolatlan zaklatástól hivatva van megvédeni. A polgármester kéri tehát a közönséget, hogy e szép szokást a küszöbön álló új-év alkalmából is gyakorolja, mert ezáltal egyrésztől a megváltással erkölcsi jódotmet szerze, másrészt tényleg is megfelel az új évhez tűzött azon régi szokásnak, hogy a segélyre szorultakat adományaikkal megörvendeztetni a jótékony intézetek vezetőinek módját nyújtának. Az új-évi üdvözlések megváltására adukozók névjegyzéke 1-én már közzé lesz téve.

— **Halálozás.** Szűts Péter, nyug. megyei törvényszéki ülnök e hó 14-én végleggyongulás következtében 88 éves korában elhunyt. Temetése holnap délután lesz, az eng. sztelő sz. mise áldozat pedig ugyancsak holnap délelőtt 8 órakor fog a székesegyházban a Mindehatónak bemutattni. Az elhunytban Szűts Miklós és István törvényszéki bírák ölesatyjakat, id. Kalliany Jenő báró nyug. huszárnagy pedig apását siratja.

— **Pályázat.** A „Székesfejevári belvárosi kisdudovó-egylet” által fenntartott óvodánál elhalálozás folytán az óvodni állás üresedésbe jövén, arra ezennel pályázat hirdetik. Az óvodni fizetése: évi 500 frt. közzpénz, 100 frt. failletmény, melyből az óvoda is fütendő, 144 frt. dajkabér, melyből köteles egy alkalmas és elég erős dajkát tartani, — és 3 szoba, honyha és kamrából álló szabad lakás az óvodépületben Az állást elnyerni óhajtó okleveles óvónők kellőleg felszerelt kérvényüket 1895 január hó 10-ig dr. Pellet Ödön apát-kanonok, egyleti olnökhöz küldjék be. A megválasztandó róm. kath. óvónő állását 1895. február hó 1-én tartozik elfoglalni s állásában csak két évi sikeres működés után fog véglegesítettetni. Székesfejevárról, 1894. dec. 10-én. Magó Károly, egyleti titkár.

— **A kórházi ápolási díjak.** A belügyminiszterium Székesfejevári város közönséget értesítette, hogy Székesfejevári magánkórházának az 1895 évre szerkesztett költségvetését megvizsgálván, a napi ápolási díj által fedezendő hiányt 7186 frtban állapította meg és hogy 1895 évben 74 krnyi napi ápolási díjat számíthat fel az állami magánkórházban ezen hiány fedezésére.

— **A moóriak öröme.** A vallás-és közoktatásügyi miniszterium 1872-ben a moóri községi iskola részére 5000 frt államsegélyt adott, mely összeg annak idején a község valamennyi fekvő birtokára betáblázott. Időközben Moór község fokvőségéből egyes részeket eladott s a fenti összeg mint jelzálogi teher a megvett részekon is betáblázva maradt, mi igen sok kellemetlenségnek lett kulforrásává. Végre nyolc évi tárgyalás után sikerült a fenti összegtől az eladott ingatlanokat tehermentesíteni.

— **Elítélt tolvaj.** Emilitettük annak idején, hogy Oláh József baracskai lakost a Deesi Gáborné kárára elkövetett lopás miatt 5 napi fogházra ítélte a vaáli kir. járásbíró. Az ítélet nem lett jogerős, mert fellebbeztek a budapesti kir. ítélőtáblához. A kir. ítélőtábla az ítéletet helyben hagyta azon súlyosbíto választással hogy a vidlott az 5 napi fogházon kívül még egy évi hivatalvesztésre és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztésére ítélteteti.

— **A velencei tó befagyott.** Nehány fővárosi lap tegnap a következő hírt közölte; A budapesti koresolyázó egylet néhány vállalkozó szellemű tagja kirándulást

rendez a fejérmegyei velencei tóra, mely Gárdonyi községből érkezett jelentések szerint, már egészen esonitá fagyott. A budapesti műkoresolyázók tehát főlhasználják a kedvező alkalmat s a velencei tavon előkészítö gyakorlatokat tartanak a januárban leendő nemzetközi versenyekre. A velencei tavon 30—40 kilométernyi utat is meg lehet tenni egyhuzamban s egy óra lefolyása alatt hőt köz ség határát érintheti a koresolyázó. A társas kirándulásban minden uri koresolyázó részt vehet minden díj nélkül. A koresolyázásra a Meszlonyi Lajos-féle kastélyból történik az indulás. Előleges jelentkezéseket elfogad Markó Miklós, régi posta-u. 4. sz. alatt.

— **Exarits a törvényszék előtt.** Exarits hétézeres betérési ügyében — a mint szegedi tudósítónk írja — tegnapiótt tartotta meg a szegedi törvényszék a végtaggyalást s Exaritsot hét betérőseért hét évre ítélte. Ezek után Exarits nem sokat időzik Szegeden, ismét Székesfejevárra kísérik, hogy a helybeli törvényszék folytassa a vizsgálatot a Reichard-féle ügyben.

— **Távbeszélő.** A kereskedelemügyi minisztor Győr-Sopron közt távbeszélő-üzkekötötést létesített, melylyel a soproni városi közhasználatu távbeszélő hálózat a helyközi távbeszélő hálózatba bevonatott.

— **Szerencsétlen sétalovaglás.** Tegnap délután Konez Frigyes honvéd őrnagy, Ehmán Ferenc honvédszáznados és Nemessányi Néró honvéd hadnagy sétalovaglalást tettek a csóori országuton. Lovaglás közben Nemessányi lova hirtelen megbokrosodott s lovasával együtt az ut mentén haladó árokba belodült oly szerencsétlenül, hogy Nemessányit maga alá temette. A hadnagyot kinos helyzetéből két társa szabadította meg és egy épen arra menő kocsira tette, melyen a kaszárnyába vitték. A hadnagy ma már minden veszélyen túl van.

— **Eltipratás.** Kocch Ferenc postakalauz eselése ma dílben bolha ment néhány bevásárlást tenni. Mikor a boltból hazatért, utközben egy a Tolnai-utcaóól jövö kocsí elgázolta, úgy hogy a leány fején és kezén sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenül járt leányt gazdája lakására szállították, hol most ápolják. A kocsis az elgázolás után gyorsan elhajtatott, úgy hogy nevét nem lehetett megudni.

* **Asztalosok figyelmebe.** Egy jó felszerelésű asztalos-műhelyből két munkásra való igen jókarban levő mindenféle asztalos-szerszám jutányosan eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Irodalom és Művészet.

— **Égly Mihály**, lapunk munkatársra „Verőfény” címü humoros táreáskötete most hagyta el a sajtót s az előfizetőknek a legközelebbi napokban fog szétküldetni. A jóízű humorral megírt táreáskötetet ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe. Megrendelhető szerző címén: Budapest, Zöldfa-utca 43. sz. Ára füze 1 frt, diszkrétésben 1 frt 60 kr.

— **Színház.** Micsenél Bácskay Julesa asszony fölléptével a „Párisi élet” c. operetta került színpa. Az előadásról kevés a mondani valónk. Közönség kevés volt, mint rendesen, de az előadás a szokottnál rosszabb volt. Szerepét teljesen csak Bácskay Julesa (Gabriella keztyűvarróné) értette át, a ki nemesak jütökával, hanem kifogástalan énekevel is jól megérdemelt tapsokat aratott. (b.)

Vasárnap d. u. Jakobi és Laufs „Bolondok háza” c. bohózata került színpa közepes ház előtt. A falusi magánzóznak igen jó képét adta Sárdy Károly (Ormay). Igen jó fogták fel szerepüket Oláhné (Kardosné), Tarján E. (Borbála), de különösen Borsodiné (Bájlaki Zolna) és Tiszta (Csipkés), a ki Sárdyval oly mulattató jelenetet nyújtottak, a milyennel csak ritkán találkoznak. A helyzet komikum legszebb vagy legalább is leg-sikerültebb alakjában volt szemünk előtt e jelenében. (k.)

Almási Tihámér „Tót ledny”-a tegnap este nagy közönséget vonzott a színházba. Az előadás igen jó volt, a színészek jó kedvvel játszottak és énekeltek, a közönség pedig lelkesen megtapsolta a józsi magyar és tót dalokat. A szereplők közül első helyen természetesen Micseyné B á c s k a y Júlia asszonyt kell említenünk, ki oly ügyesen adta Hankát, a tót leányt és oly jó énekelt, hogy a közönséget számtalanszor tetszésre ragadta. Jól játszottak még S á r d y (Gyarmathy Zsigu), T a r j á n Erzsébet (Gyarmathyné), M e z o y K. (Brbolya), T i s z t a i (Miso) és S z i l á g y i (Kospál). B a r t ó k (Gyarmathy Bandi) nagyon hamisan énekelt, K o m l ó s i Ilona pedig (Máté Julis) mindig pajkosan játszott a helyi-közönséggel nagyon is komoly szerepét.

Ma este Bissonnak „Válás után” c. vígjátéka, holnap este pedig a „Cigánybátró” körül színre.

— **Szombathelyi Újság** címen fog újévkor megindulni az újonnan felállított szombathely-egyházmegyei nyomdának azon politikai hetilapja, melyről már egyszer említettünk. A „Szombathelyi Újság” első sorban a vas megyei kath. közvélemény lapja akar lenni s mint ilyen lankadatlanul fog küzdeni egyházunk igazságiért és hazánk javára. Az új kath. lap, melyet ezennel örömmel üdvözlünk, hetenként egyszer, vasárnap fog megjelenni. Szerkesztője H o n t i Béla előfizetési ára egy évre 5 ft.

— **Az Oktató Népkönyvtár** decemb. 2-ik füzete jelent meg. A vállalat S t o l z Albán jeles író munkáit magyarítva közli két ivben. Egy ivben népszerű Egyháztörténelmet és egy negyed ivben hasznos tudnivalókat közöl. Megjelenik minden hóban, 3/4 éves csinosan kiállított füzetben. Hasznosabb és üdvösségszerűbb olvasmányt alig adhatunk ker. népünk kezébe. Ez mulattatva tanít. Előfizetési ára egész évre 2 ft 50 kr. v. 10 saerum. Előfizetheti bármikor. — Előfizetők 10 százalék kedvezményben részesülnek. Megrendelhető: az „Oktató Népkönyvtár” szerkesztőségében, Pozsony ferenciek.

— **„Irodalmi Értesítő.”** A Lampel R. (Vodianer F. és Fiai) es. és kir. udv. könyvkereskedő cég ismét rendkívül gondallal állította össze szokott karácsonyi értesítőjét, amely a legjobb tájékoztatást szolgálhat mindazoknak, kik a közelgő ünnepekre könyvet akarják megvenni kedveseiket. E katalogus huszonegy százesorban mindenki a legkönnyebben fog eligazodhatni és hosszas keresgélés nélkül fogja megtalálni a neki valót. Kiváltságos az ifjúsági iratok csoportja nagyon gazdag; de igen jól van összeállítva a többi szakaszok is: a díszművek, a regények, a történelmi művek stb. A kiadó cég tömördek képpel díszítette a katalogust, többnyire mutatványokkal nagybecsű kiadványaiból; maga a címlap is a Szalay-Baróti-féle „Magyar nemzet története” című mű remek címkéinek sikerült rajza. A dísztartalmú könyvjegyzéket mindenki ingyen megkaphatja, ki a céghez fordul, melynek címe: Lampel R. (Vodianer F. és Fiai) es. és kir. udvari könyvkereskedés és zenemű-raktár, Budapest, Andrassy-ut 21.

Szerkesztői üzenetek.

— **L. Lajos** urnak Veszprém. Tárghalmaz miatt csak később közölhetjük. — **Gh. Zs. N. Sur.** Karácsonkor. — **Kolozsvár.** A liberális sajtó utánzásra méltónak mondja valami kolozsvári társaságnak azon határozatát, mely szerint a felségsgörtő M. Á. a körből tiltatik. És most kisl, hogy a M. Á. nem is járt a társaságnak! — **B. G. Hőgyész.** Legközelebb közöljük. — **Tóth. L. Buzsák.** Köszönettel fogadtuk, de kérjük, hogy máskor a papirnak csak egyik oldalára írjon. — **M. Ina.** Valószínűleg még e héten, karácsony első napjára biztosan. — **H. G. Helyben.** Közölhetetlen. — **Moóri levelező.** Kérünk máskor bővebb tudósításokat. A piaci ár nem elég. —

Közgazdaság.

Az agrár mozgalom jogosultsága.

(y) Mialatt Wekerle s az őt fennen tartó érdekesoport lejátszották a válság bohózatát, egy erőteljes dráma játszódott le mögöttük. Földingás támadt a Közletken, Magyarország vérrrel szerzett és tengernyi honi ív

arán fentartott szent földje megrázkódott — és rezgését megérezte minden igaz magyar szív, megérezte minden ép elme: Nem tűri meg többé hátán azokat, jkik csak kisizvják, de nem ápolják. Nem csupán felfelé, hanem lefelé is bukott a kozmopolitikus vándortöke parancsolta liberalizmusból utazó kormány.

Hogy Wekerle féktelen ambícióját kielégítse s róla hirdessék, hogy megesinálta Magyarországon az aranyvalutát, az őt ebben segélyező s e segélyért bőven hisz tőke uralma alá helyezte e szűkölködők minden tőre. És. Legyen bárki, ha tőkéje van, urala az állam által kiszipolyozott s aztán önmagára nagyott földmivésnek, urala a legszellemesebb főnök, urala a egygyakorlottabb, legügyesebb kőznök. Így kellett az Wekerlénak, mert különben kora szülötte a valuta s vele Wekerle zsenialitása is semmivé zsgorodnék. Mert hát az állambzartartás egyensulya helyre állításának mikéntje iránt megnyiták már az első pillanatban megvakított magyar szemek, s most már mindenki látja, hogy ha Wekerle előtt más vetemedik ama herosztrateszi vakmérőségre, úgy elkönfiskálni a regalékat, miként ő elkönfiskálta, akkor azt a kolumbusz tojását nem Wekerle állítja fel.

A tőke és az ezt képviselők dédelgetése a nagy ipar meghonosításának ürügye alatt történik. Pedig tudhatná a kormány, hogy földmivelő országban a nagyipart hazaivá tenni csak lassan sikerül és kár nélkül csak úgy, ha a koordinát és nem főlényt gyakorló helyzetbe hozzák a földmivéléssel szemben. Talán az egyházipolitikai törvények arra vélelmezettek jónak, hogy a szinleg nagyiparunkba fektetett vándortöke megkötetessék? Mily balgaság, hisz a kozmopolitizmus nem nemzethez, sem hazához nem kötteti magát, oda száll aratni, a hol termést talál.

Hazánk újabb történetéből megtanultuk, hogy édes anyaföldünk birtokosai, gazdáink mindig oly pillanatokban egyesültek, midőn nem csupán saját létök, hanem a haza üdve is a kockán forgott.

Ott láttuk 1847-ben, 1860-ban a hon és nemzet fentartó gazdákat résen állani s lelkes fellépések mindig súlyos volt. Most is hazánk színe jva kiáltotta oda a vétőt Wekerle s társai gazdálkodásának, mely ha folytatnánk, oly Magyarországot szűlné, melynek jöv. nemzedéke szolgálna a koronának, a hazának is akár egy sereg megkoppasztott hizott luddal, de moriamurral soha!

Üzleti hetiszemle.

Budapest 1894. december 15.

Lustig Miksa bankcég hetijelentése a „Fejérmegyei Napló” számára.

A szankció jó hatással volt az irányzatra és különösen lokális papirjaink a szankció híre elterjedése következtében szilárdultak, sőt kereslet által emelkedtek. Dacára ennek még nem tekinthető a dolog befejezettnek, mert nem biztos, vajjon a kormány megmarad-e, vajjon továbbra is hajlandó lesz-e Wekerle a kormány bajos dolgát intézni az előzmények után. A pénzücpi helyzete igen csekély javulást mutat és a medió prolongáció nem volt olyan könnyű mint az egyes optimisták képzelték. Az általános nézet oda irányul, hogy a pénzücpi helyzete csak január 1. után fog tetemesen javulni mert évidens, hogy az akkor lejárt szelvények által tömeges tőke fog felszabadulni és forgalomba jönni.

Az osztrák hitelrészvény a szankció meg történte idejében 3 frral emelkedett, később azonban reális akciók beállta, részben politikai változások kiáltására csökkent s most ismét azon nívóra emelkedett, mint volt; árfolyam 397.

Az osztrák államvasut e héten ismét keresett volt és szép emelést produkált.

A Déli vasut részvénye k üzletellenek voltak. Helyi papirjaink közül a magyar hitel a leszámító és a rimamurányiak voltak folyton keresettek melyk folytonos vétel közben ko 4 frral emelked.

A G a n z részvények vevők hiányában 20 frral csökkentek.

Az újonnan bevezetett részvények és pedig a Walsér részvények csekély üzlet mellett a bevezetési áron 120 frral zárultak.

Ellenben a szintén új Esterházy-Cognac gyár részvények 90 frral kínáltattak.

Az üzérkedő papírok árfolyamai a következő áringadozást mutatják.

	dec. 7.	dec. 15.
Magyar aranyáradek . . .	123.60	128.80
korona	97.90	98.—
hitelbank részv.	488.50	493.—
Osztrák	394.—	397.—
Osztrák m. á. v.	389.50	392 1/2
Déli vasut	109.—	106 1/2
Rimamurányi	273.—	276 1/2
Leszámitoló bank	300.—	303.—
Villamos vasut	274.—	277 1/2

— **A Paks-Adony-Szabolcs-Székesfejérvári helyiérdeku vasut engedélyesei** nevében **Szeniczey Ödön** a következő kérelmet intézte Székesfejérvár törvényhatósági bizottságához:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Folyó évi november hóban bátrak voltunk a t. törvényhatósági bizottsághoz azon alázasos kérelmünket intézni, miszerint a t. törvényhatósági bizottság a Székesfejérvár-Adony-szabolcs-paksi helyiérdeku vasut létesítése érdekében 100.000 ft meztz. zni kegyeskedjék.

Mintthogy azonban id.közben zimonyi Schwarz Armin és fia vállalkozó cég, melylyel a Székesfejérvár-Adony-szabolcs-paksi vasut kiépítése tárgyában a szerződést már megkötöttük, a Székesfejérvár-Adony-szabolcs vonal kiépítése folytán a Székesfejérvár-sárbogárdi vonal iránt Fejérmegyében felmerült agályok elosztatása céljából kérsnek nyilatkozott a Székesfejérvár-sárbogárdi vonalat a székesfejérvár-Adony-szabolcs-paksi vonallal egyidejuleg kiépíteni és a forgalomnak átadni: f. évi november 28-án kelt és részletesen indokolt kérelmünket akként vagyunk bátrak modosi. . . . . kegyeskedjék a tek. törvényhatósági bizottság a székesfejérvár-Adony-szabolcs-paksi vonalra 100.000 frrt és a székesfejérvár-sárbogárdi vonalra is 100.000 frrt az az összesen 200.000 frrt megfelelő összegű törzsrészvények ellenében megzavazni.

A székesfejérvár-ticskei vonalat illetleg bátrak vagyunk megjegyezni, hogy a fentnevezett három vonalrés biztosítására leteendő övadékösszegek két évig leltiben fognak maradni, a mely idő alatt mindent elfognak követni hogy a Székesfejérvár-bieskei vonal építéséhez szükséges törzsrészvényeket is összegyűjtjük és a vonalat létesíthessük.

Megkülömböztetett tisztelettel

Budapest 1894. december hó 14-én.

A t. Törvényhatósági Bizottságnak alázasos szorgái: A Paks-Adony-Szabolcs-Székesfejérvári H. E. vasut engedélyese: **Szeniczey Ödön**, Zimonyi Schwarz Armin és fia i építkezési vállalata: Zimonyi Schwarz Armin és fia.

— **Az O. M. G. E. választmánya** tegnapelőtt **Desseffy Aurél** gróf elnöklete alatt ülést tartott a melyen a bizottságok így alakultak meg:

A pénzücpi bizottság elnökévé **Desseffy Aurél** gr., tagjai **Andrássy Aladár** gr., **Bujanovich Sándor**, **Szapáry Gyula** gr., **Lukács Antal**, **Kostyán Ferenc**, **Taly István**, **Harkányi Károly** választattak meg. A számvizsgáló bizottság a következőleg alakult meg: elnök: **Hagara Viktor** dr.; tagok **Libits Adolf**, **Nagy Dezső**, **Reusz Henrik**, **Liptay Béla** br., **Lapfelügyelő bizottság**, elnök: **Desseffy Aurél** gr. Tagok: **Bernáth István**, **Forster Géza**, **Galgóczy Károly**, **Hagara Viktor**, **Harányi Gyula** dr. Az országos társakönyvelő bizottság: elnök: **Kostyán Ferenc**; tagok: **Szél Kálmán**, **Libits Adolf**, **Mádi Kovács László**, **Forster Géza**, **Lejtényi György**, **Reusz Henrik**, **Lucenbacher Miklós** és **Baranyay István**

Azután **Károlyi Sándor** gr. indítványára bizottság küldetett ki, mely már megalkult bizottsággal egy tavasszal tartandó országos gazdakongresszust fog előkészíteni.

— **A kaposvár-szigetvári vasut**, engedélyesei, **Széchényi Ferenc** gróf és **Biedermann Ottó** lovag az érdekeltséget e hó 20-ára Szigetvárra hívták össze értekezletre, melyen a vasut ügyét fogják tárgyalni.

KARÁCSONYI és UJ-ÉVI

AJÁNDÉKNAK AJÁNLOM

DÚSAN FELSZERELT RAKTÁRAMAT
IFJUSÁGI ÉS KÉPESKÖNYVEKBŐL.KARÁCSONYI DISZITÉSEK,
DISZES

LEVÉLPAPÍR ÉS BORITÉK

DOBOZBAN,

EMLÉKKÖNYVEK,
UJ-ÉVI KÖSZÖNTŐKÁRTYÁK,

S MIND E SZAKMÁBA VÁGÓ CIKKEK

IGEN JUTÁNYOS ÁRON.

Számos pártfogásért kér

KAUFMAN F.
könyv- és papírkereskedő
Kossuth-utca 5.**MÁRIÁN GYÖRGY**

könyvnyomdája

Székesfejérvár, Szent-István-tér 1.

A KÖZELEDŐ UJ-ÉV ALKALMÁRA AJÁNlja
A LEGSZEBB KIALLITÁSÚ

LITHOGRAFÁLT

NÉVJEGYEKET!

Készít továbbá mindenféle

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

tisztá és izléses kivitelben

a legolcsóbb áron.

Kiváló figyelmet érdemel

HIRNÖK

és a

MÁRIA-KERTcímű, vallásos irányu, kellemes
olvasmányokkal, esinos és foly-
tonosan új diszitésekkel ellátott
két folyóirat.

Megrendelhető Kalocsán.

A kettő együtt egész évre

2 frt 30 kr.**BÉRLETI HIRDETÉMÉNY.**

Bérbeadandó 1895. évi január hó 1-től kezdődő három eszerleg hat évre gróf Zichy Nándor Ó Nagyméltósága tulajdonát képező adonyi épületfakereskedési telep a hozzátartozó épületekkel, u. m. 7 szoba, 3 kamra, konyha és cselédszobából álló lakházzal kőből épült s részben az ör lakásul szolgálható felszerrelt, 2 lóra való istállóval, melynek padlása magtárul használható, gőzfűrészhelyezése alkalmas pajtával, sertésóllal stb., s a hozzátartozó parthasználattal együtt.

A deszkával kerített telep mintegy három hold nagyságu.

Az ajánlatot gróf Zichy Nándor Ó nagyméltóságához a folyó év végéig Adonyba nyújtandók be.

A „NEMZETI UJSÁG”

alig néhány hónapi fönnállása dacára joggal és önérettel elmondhatja magáról, hogy megnyervén a közönség bizalmát és rokonszenvét, a legkedveltebb lapok egyike. Ez a siker nekünk csak biztatás lehet a jövőre. Biztatás, hogy előre haladjunk abban az irányban, a melyben haladtunk eddig; hogy nyiltan, bátran, esűrést-esavarást nem tűrő módon küzdjünk nemzetünk igazaiért, nemzetünk igaz érdekeiért; — hogy folytassuk a harcot a korrupció, a hipokrizis ellen; hogy nyiltan és őszintén harcoljunk a nemzeti létünket, nemzeti irányban való haladásunkat veszélyeztető törekvések ellen

A „NEMZETI UJSÁG” mely tehát kitartással fog harcolni továbbra is a jelenlegi kormányrendszer és az e kormányrendszer szülte kinövések ellen, nagy gondot fog fordítani eszentul is arra, hogy gyorsan és pontosan informálja a közönséget minden eseményről. Hogy e célját elérhesse a

„NEMZETI UJSÁG” áldozatot nem kimélve, erős levelezői kart szervezett. Levelezői vannak az ország minden részében s a kontinens minden fontosabb pontján. A

„NEMZETI UJSÁG” e mellett azon van, hogy élvezetes és szórakoztató olvasmányokkal szolgáljon közönségének.

„A NEMZETI UJSÁG” e mellett a legolcsóbb napilapok egyike.

A „Nemzeti Ujság” előfizetési ára:

Egész évre	14 frt.	Negyedévre	3 frt 50 kr.
Félévre	7 frt.	Egy hónapra	1 frt 20 kr.

Egyes szám ára 4 kr., vidéken 5 kr.

Január 1-ével belépő előfizetők 3 frt 50 krért 4 hónapra, azaz jan. 1-től ápr. 30-ig kapják a „Nemzeti Ujságot.”

A „NEMZETI UJSÁG”-nak van kiváló gondnal szerkesztett: ujdonsági, tanügyi, közgazdasági, egészségügyi, jogügyi, sport- és divatrovata, valamint a „gyermek-szobában című rovata. — Előfizetni bármelyik naptól kezdve lehet.

A »Nemzeti Ujság«
szerkesztősége:
VI. kerület, Petőfi-utca 16. szám.

A »Nemzeti Ujság«
kiadóhivatala:
VI. kerület Nagymező-utca 25. sz.